

«Как хорошо
прожитый день даёт
спокойный сон, так с
пользой прожитая
жизнь даёт
спокойную смерть»
Леонардо да Винчи

di Leonardo da Vinci

Виготовили учні 11-А
класу
Насіковський Денис
Левченко Іван

- Будинок, в якому жив Леонардо в дитинстві.

● ДИТИНСТВО

- Леонардо да Вінчі народився 15 квітня 1452 року в селищі Анкіано поблизу Вінчі: недалеко від Флоренції в «третьій годині ночі» тобто в 22:30 по сучасному відліком часу. Відзначено в щоденнику діда Леонардо, Антоніо да Вінчі (1372 - 1468) (дослівний переклад): «У суботу, в 3:00 ночі 15 квітня народився мій онук, син мого сина П'єро, Хлопчика назвали Леонардо. Його хрестив отець П'єро ді Бартоломео». Його батьками були 25-річний нотаріус П'єро (1427 - 1504) і його кохана, селянка Катерина. Перші роки життя Леонардо провів разом з матір'ю. Його батько незабаром одружився на багатій і знатній дівчині, але цей шлюб виявився бездітним, і П'єро забрав свого трирічного сина на виховання. Розлучений з матір'ю Леонардо все життя намагався відтворити її образ в своїх шедеврах. Жив він у цей час у діда. В Італії того часу до незаконнонародженим дітям ставилися майже як до законних спадкоємців. Багато впливові люди міста Вінчі взяли участь в подальшій долі Леонардо. Коли Леонардо було 13 років, його мачуха померла при пологах. Батько одружився вдруге - і знову незабаром залишився вдівцем. Він прожив 77 років, був чотири рази одружений і мав 12 дітей. Батько намагався прилучити Леонардо до сімейної професії, але безуспішно: син не цікавився законами суспільства. Леонардо не мав прізвища в сучасному розумінні; «да Вінчі» означає просто «(родом) з містечка Вінчі». Повне його ім'я - італ. Leonardo di ser Piero da Vinci, тобто «Леонардо, син пана П'єро з Вінчі».

- Картина Верроккьо "Хрещення Христа». Ангел зліва (лівий нижній кут) - творіння пензля Леонардо.

- Особисте життя
- У Леонардо було багато друзів і учнів. Що ж стосується любовних відносин, достовірних відомостей на цей рахунок немає, оскільки Леонардо ретельно приховував цю сторону свого життя. Одружений він не був, про романи з жінками достовірних відомостей немає. За деякими версіями, у Леонардо був зв'язок з Чечилія Галлерани, фавориткою Лодовіко Моро, з якою він написав свою знамениту картину «Дама з горностаєм». Ряд авторів, слідом за словами Вазарі, припускають інтимні стосунки з юнаками, в тому числі учнями (Салаї) [5] [6] [7], інші вважають, що, незважаючи на гомосексуальність живописця, відносини з учнями не були інтимними.

- Місце смерті Леонардо

Пам'ятник Леонардо в Амбуазе

- Кінець життя
- Леонардо був присутній на побаченні короля Франциска I з татом Львом X в Болоньї 19 грудня 1515 [8] [9]. Франциск доручив майстру сконструювати механічного лева, здатного ходити, із грудей якого з'являвся б букет лілій. [10] Можливо, цей лев вітав короля в Ліоні або використовувався під час переговорів з татом. [11] У 1516 році Леонардо прийняв запрошення французького короля і оселився в його замку Кло-Люсе, - там Франциск I провів своє дитинство, - неподалік від королівського замку Амбуаз. В офіційному званні першої королівського художника, інженера і архітектора Леонардо отримував річну ренту в тисячу екю. Ніколи до цього в Італії Леонардо не мав звання інженера. Леонардо був не першим італійським майстром, милістю французького короля отримав "свободу марити, мислити і творити" [12], - до нього подібну честь поділяли Андреа Соларио і Фра Джованні Джокондо.
- У Франції Леонардо майже не малював, але майстерно займався організацією придворних свят, плануванням нового палацу в Роморантане при задуманому зміні річкового русла, проектом каналу між Луарою і Соной, головною двухзаходною спіральними сходами в замку Шамбор. За два роки до смерті у майстра оніміла права рука, і він насилу пересувався без сторонньої допомоги. Третій рік життя в Амбуазе 67-річний Леонардо провів у ліжку. 23 квітня 1519 він залишив заповіт, а 2 травня помер в оточенні учнів і своїх шедеврів в Кло-Люсе. За словами Вазарі, да Вінчі помер на руках короля Франциска I, свого близького друга. Ця малодостовірними, але поширена у Франції легенда знайшла відображення в полотнах Енгра, Ангелікі Кауфман і багатьох інших живописців. Леонардо да Вінчі був похований в замку Амбуаз. На могильній плиті був вибитий напис: «У стінах цього монастиря покоїться прах Леонардо да Вінчі, видатного художника, інженера і архітектора Французького королівства». Основним спадкоємцем був супроводжував Леонардо учень і друг Франческо Мельци, який у наступні 50 років залишався головним розпорядником спадку майстра, включав крім картин інструменти, бібліотеку та не менше 50 тисяч оригінальних документів на різні теми, з яких до наших днів збереглася лише третина. Іншому учневі Салаї і слугі дісталось по половині виноградників Леонардо.

- Основні дати
- 1452 - народження Леонардо сер П'єро да Вінчі в селі Анкіано поблизу Вінчі
- 1466 - Леонардо да Вінчі надходить в майстерню Верроккьо підмайстром художника (Флоренція)
- 1472 - член Флорентійської Гільдії художників
- 1472-1477 - робота над: «Хрещення Христа», «Благовіщення», «Мадонна з вазою»
- Друга половина 70-х років. Створена «Мадонна з квіткою» («Мадонна Бенуа»)
- 1476 - Скандал з Сальтареллі
- 1478 - Леонардо відкриває власну майстерню
- 1480 - за документами, в цьому році у Леонардо вже була власна майстерня
- 1481 - монастир Сан Донато а Систо замовляє Леонардо великий вівтарний образ «Поклоніння Волхвів» (не завершений); розпочато роботу над картиною «Святий Ієронім»
- 1482 - запрошений до двору Людовіко Сфорца в Мілані. Розпочато роботу над кінним пам'ятником Франческо Сфорца.
- 1483 - розпочато роботу над «Мадонною в гроті»
- 1485 - створений «Портрет музиканта»
- 1487 - розробка літальної машини - орнітоптера, заснованої на пташиному польоті
- 1488 - картина «Дама з горностаєм»

- 1489 - анатомічні малюнки черепів
- 1490 - картина «Портрет музиканта». Виконана глиняна модель пам'ятника Франческо Сфорца.
- 1490 - Вітрувіанська людина - знаменитий малюнок, іноді званий канонічними пропорціями
- 1490-1491 - створена «Мадонна Літта»
- 1490-1494 - закінчена «Мадонна в гроті»
- 1495-1498 - робота над фрескою «Таємна вечеря» в монастирі Санта-Марія делле Граціє в Мілані
- 1499 - Мілан захоплений французькими військами Людовика XII, Леонардо покидає Мілан, модель пам'ятника Сфорца сильно пошкоджена
- 1502 - вступає на службу до Чезаре Борджіа в якості архітектора і військового інженера
- 1503 - повернення у Флоренцію
- 1503 - картон до фресці «Битва в Анджарі (при Ангіарі)» і картина «Мона Ліза»
- 1505 - начерки польоту птахів
- 1506 - повернення в Мілан і служба у короля Франції Людовіка XII (в той час контролював північ Італії, див. Італійські війни)
- 1507 - вивчення будови людського ока
- 1508-1512 - робота в Мілані над кінним пам'ятником маршалові Тривульціо
- 1509 - розпис у соборі Святої Анни
- 1512 - «Автопортрет»
- 1512 - переїзд до Риму під заступництво папи Лева X
- 1513-1516 - життя в Бельведері
- 1514-1516 - робота над картиною «Іоанн Хреститель»
- 1516 - переїзд до Франції як придворного художника, інженера, архітектора і механіка

- Мистецтво

- Мона Ліза (1503-1505/1506)

- Нашим сучасникам Леонардо в першу чергу відомий як художник. Крім того, не виключено, що да Вінчі міг бути і скульптором: дослідники з університету Перуджі - Джанкарло Джентіліні і Карло Сісі - стверджують, що знайдена ними в 1990 році теракотова голова є єдиною дійшла до нас скульптурною роботою Леонардо да Вінчі [13]. Однак сам да Вінчі в різні періоди свого життя вважав себе в першу чергу інженером або ученим. Він віддавав образотворчому мистецтву не дуже багато часу і працював досить повільно. Тому художня спадщина Леонардо кількісно не велика, а ряд його робіт втрачено або сильно пошкоджений. Однак його внесок у світову художню культуру є виключно важливим навіть на тлі тієї когорти геніїв, яку дало Італійське Відродження. Завдяки його роботам мистецтво живопису перейшло на якісно новий етап свого розвитку. Попередні Леонардо художники Ренесансу рішуче відмовлялися від багатьох умовностей середньовічного мистецтва. Це було руху в бік реалізму і багато чого вже було досягнуто у вивченні перспективи, анатомії, більшої свободи в композиційних рішеннях. Але в плані мальовничості, роботи з фарбою, художники були ще досить умовні і скуті. Лінія на картині чітко окреслювала предмет, і зображення мало вигляд розфарбованого малюнка. Найбільш умовним був пейзаж, який грав другорядну роль. Леонардо усвідомив і втілював нову живописну техніку. У нього лінія має право на розмитість, тому що так ми її бачимо. Він усвідомив явища розсіяння світла в повітрі і виникнення сфумато - серпанки між глядачем і зображеним предметом, яка пом'якшує колірні контрасти і лінії. У підсумку реалізм в живописі перейшов на якісно новий щабель.

- Література
- Величезна літературна спадщина Леонардо да Вінчі дійшла до наших днів у хаотичному вигляді, в рукописах, написаних лівою рукою. Хоча Леонардо да Вінчі не надрукував з них ані рядка, однак у своїх записах він постійно звертався до уявного читача і всі останні роки життя не залишав думки про видання своїх праць.
- Вже після смерті Леонардо да Вінчі його друг і учень Франческо Мельци вибрав з них уривки, що відносяться до живопису, з яких був згодом скомпонований «Трактат про живопис» (Trattato della pittura, 1-е вид., 1651). У повному ж вигляді рукописна спадщина Леонардо да Вінчі було опубліковано тільки в ХІХ-ХХ століттях. Крім величезного наукового та історичного значення воно має також художню цінність завдяки стислому, енергійному стилю і незвичайно чистому мови. Живучи в епоху розквіту гуманізму, коли італійська мова вважався другорядним у порівнянні з латиною, Леонардо да Вінчі захоплював сучасників красою і виразністю своєї мови (за переказами він був хорошим імпровізатором), але не вважав себе літератором і писав, як говорив; його проза тому - зразок розмовної мови інтелігенції ХV століття, і це вберегло її в цілому від штучності і велемовно, притаманною прозі гуманістів, хоча в деяких пасажах дидактичних писань Леонардо да Вінчі ми знаходимо відгомони пафосу гуманістичного стилю.
- Навіть у найменш «поетичних» за задумом фрагментах склад Леонардо да Вінчі відрізняється яскравою образністю; так, його «Трактат про живопис» оснащений чудовими описами (наприклад, знамените опис потопу), вражаючими майстерністю словесної передачі живописних і пластичних образів. Поряд з описами, в яких відчувається манера художника-живописця, Леонардо да Вінчі дає в своїх рукописах безліч зразків оповідної прози: байки, фацеції (жартівливі розповіді), афоризми, алегорії, пророцтва. У байках і фацеції Леонардо стоїть на рівні прозаїків ХІV століття з їх простодушною практичною мораллю; а деякі його фацеції відрізнити від новел Сакетті.
- Більш фантастичний характер мають алегорії і пророцтва: в перших Леонардо да Вінчі використовує прийоми середньовічних енциклопедій і бестіарієв; другі носять характер жартівливих загадок, що відрізняються яскравістю і влучністю фразеології і проіннятих уїдливою, майже вольтерівське іронією, спрямованої на адресу знаменитого проповідника Джироламо Савонароли. Нарешті, в афоризмах Леонардо да Вінчі виражена в епіграматичної формі його філософія природи, його думки про внутрішню сутність речей. Художня література мала для нього чисто утилітарне, підсобне значення.

Учні

- З майстерні Леонардо вийшли такі учні («леонардескі»), як:
- Амброджо де Предісом
- Джованні Больтраффио
- Франческо Мельци
- Андреа Соларио
- Джампетріно
- Берnardіно Луини
- Чезаре так Сесто

● Цікаві факти

- Він віртуозно грав на лірі. Коли в суді Мілана розглядалася справа Леонардо, він фігурував там саме як музикант, а не як художник чи винахідник.
- Леонардо першим пояснив, чому небо синє. У книзі «Про живопис» він писав: «Синява неба відбувається завдяки товщі освітлених часток повітря, яка розташована між Землею і знаходиться вгорі чорнотою».
- Леонардо в своїх знаменитих щоденниках писав справа наліво в дзеркальному відображенні. Багато хто думає, що таким чином він хотів зробити таємними свої дослідження. Можливо, так воно і є. За іншою версією, дзеркальний почерк був його індивідуальною особливістю (є навіть відомості, що йому було простіше писати так, ніж нормальним чином); існує навіть поняття «почерку Леонардо».
- У числі захоплень Леонардо були навіть кулінарія та мистецтво сервіровки. У Мілані на протязі 13-ти років він був розпорядником придворних бенкетів. Він винайшов кілька кулінарних пристосувань, що полегшують працю кухарів. Оригінальна страва «від Леонардо» - тонко нарізане тушковане м'ясо, з укладеними зверху овочами, - користувалося великою популярністю на придворних бенкетах.
- У книгах Террі Пратчетта існує персонаж на ім'я Леонард, прототипом якого став Леонардо да Вінчі. Пратчеттовській Леонард пише справа наліво, винаходить різні машини, займається алхімією, пише картини (найвідоміша - портрет Мони Ягг)
- Леонардо - другорядний персонаж в грі Assassin's Creed 2. Тут показаний ще молодим, але талановитим художником, а також винахідником [18].
- Чимале число рукописів Леонардо були вперше опубліковані зберігачем Амброзіанській бібліотеки Карло Аморетті.

- ● «Дама с горностаем»

- «Мадонна Бенуа»

- Этюд к «Битве при Ангиари»

- «Благовещение»

